

Představení projektu, příklady pěstebních opatření hodnocených v rámci projektu *Pěstební opatření pro zvýšení biodiverzity v lesích v chráněných územích*

Ing. Jan Leugner, Ph.D.

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.

Úvodní seminář k projektu č. EHP-CZ02-OV-1-015-2014

Představení projektu *Pěstební opatření pro zvýšení biodiverzity v lesích v chráněných územích*

Hlavním cílem projektu je vytvořit katalog nestandardních opatření v lesích, který bude obsahovat popis jednotlivých opatření, možnosti jejich aplikace (rozhodnutí o uplatnění na základě vybraných podmínek), metodiku provádění opatření, vyhodnocení vlivu na biodiverzitu, vhodnost aplikace v rámci druhové ochrany, ochrany vybraných ekosystémů a ochrany přírodních procesů a vyhodnocení vlivu na ostatní funkce lesa a produkční schopnost lesního porostu

Lesy pod dlouhodobým vlivem člověka

Lesy v nižších až středních nadmořských výškách střední Evropy se po několik tisíciletí vyvíjely pod vlivem lidské činnosti. Postupně tak vznikly relativně řídké a světlé lesní porosty, ve kterých docházelo k častému odstraňování biomasy a spontánní obnovou

Nestandardní hospodářské postupy

Na malé části plochy lesů (v chráněných oblastech) je proto vzhledem k potřebě zachování vysoké úrovně biodiversity vhodné, znovu zavést některá pěstební opatření, která budou v souladu se zmíněným hospodářstvím (nestandardní hospodářské postupy).

Příklady opatření, které budou součástí katalogu

- Ponechání samovolnému vývoji
- Hospodaření ve výmladkových a středních lesích (pařezinách)
- Práce s „přestárlými stromy“ a odumřelé dřevo
- Péče o lesní okraje
- Péče o druhovou diversitu
- Péče o vnitrodruhovou diversitu
- Převod porostu na nepasečné hospodářství
- Snížení zakmenění (tvorba „řídkolesů“)
- Malá bezlesí uvnitř lesních komplexů
- Pastva v lesích (včetně jejího vztahu k současným vysokým stavům spárkaté zvěře)

Ponechání samovolnému vývoji

V České republice chybí legislativa, která by ponechávání lesů samovolnému vývoji jednoznačně definovala. Ani termín bezzásahový režim, který se v souvislosti s ponecháním území zvláště chráněná území (ZCHÚ) samovolnému vývoji běžně užívá, není v zákoně č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny vymezen. Současná úprava v zákoně o ochraně přírody a krajiny a v zákoně o lesích (č. 289/1995 Sb.) ve svém důsledku umožňuje bezzásahovost pouze v národních parcích a národních přírodních rezervacích.

Hospodaření ve výmladkových a středních lesích (pařezinách)

Tradiční způsob obhospodařování výmladkových lesů vedl k tvorbě mozaikové struktury lesních porostů s výrazně odlišnými světelnými poměry.

Tato opatření mají dopad jak na potenciální zvýšení biodiversity, tak i na další funkce lesních porostů. V rámci řešeného projektu by měly být vyhodnoceny dopady jednotlivých zásahů na vybrané funkce lesních ekosystémů a také na živinové bilance ekosystému.

Práce s "přestárlými stromy" a odumřelé dřevo

V hospodářských lesích je obvykle ponechávána pouze malá část dřevní hmoty stromů (kořeny, pařezy, větve), v těchto lesích činí objem tlejícího dřeva 4 – 10 % porostní zásoby zatímco v rezervacích bez intervencí to je 20 – 40 %

Péče o lesní okraje

Lesní okraje lze klasifikovat na:

- Vnější okraje lesů (hraniční plochy mezi lesy a zemědělskými kulturami, vodními a zastavěnými plochami).
- Vnitřní okraje v lesích (podél cest, drobných bezlesí a skládek dřeva apod.).
- Umělé okraje v lesích (vytvořené v rámci HÚL – odluky, rozluky).

Kromě funkcí, které jsou od porostních okrajů očekávány v rámci hospodaření v lesích, tj. zejména ochrana navazujících porostů, jsou zřejmé i významné vlivy na biodiverzitu.

Péče o vnitrodruhovou diversitu

Pokud obnova lesa probíhá přirozenou cestou je ve vznikajících nárostech v horských polohách ca 20-40 % jedinců s tzv. klimaxovou strategií růstu, kteří mají geneticky fixované dispozice odolávat klimaticky extrémnějším podmínkám horských poloh.

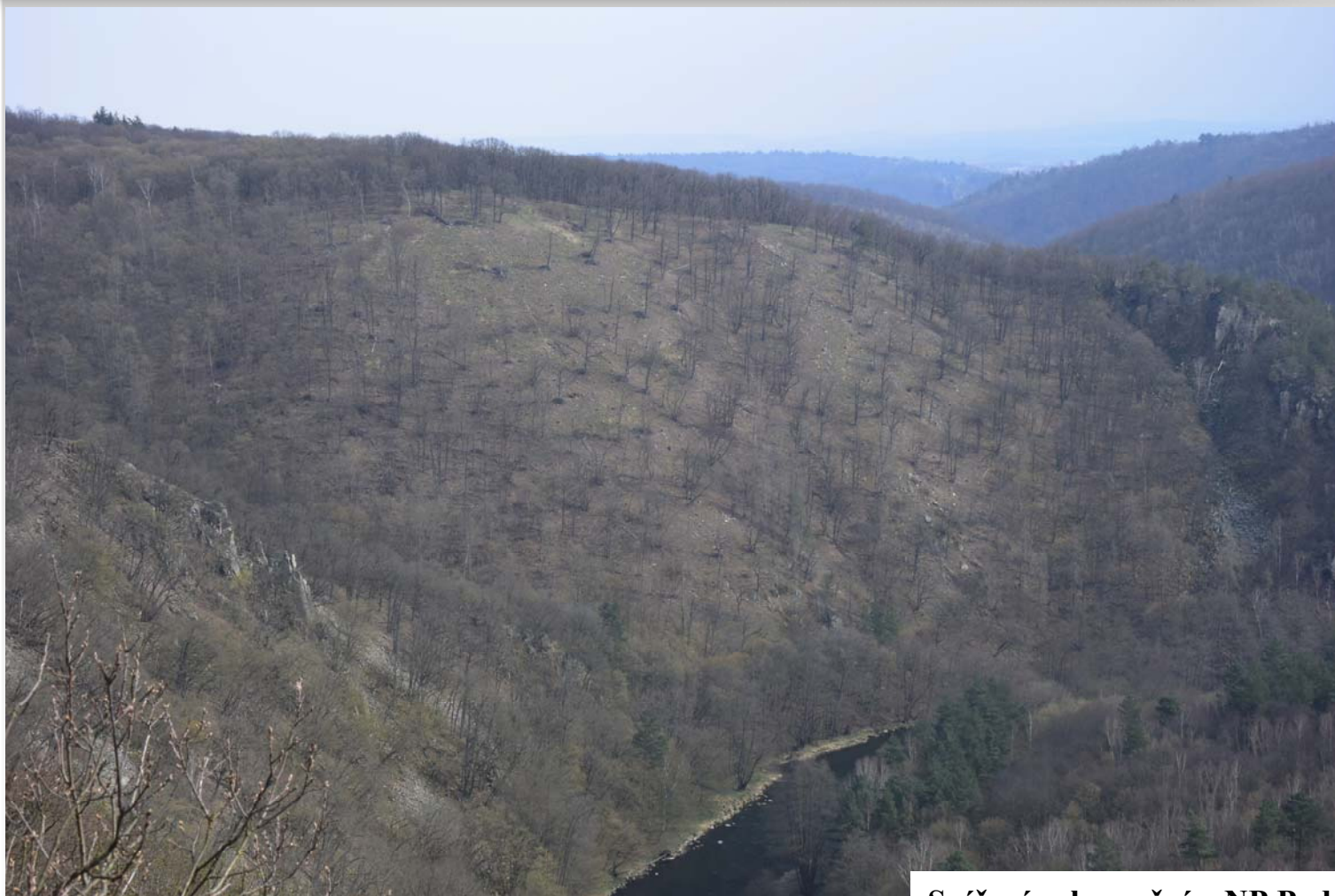

Převod porostu na nepasečné hospodářství

Přírodní rezervace „Sedloňovský vrch“. Foto: D. Kacálek

Snížení zakmenění (tvorba řídkolesů)

Snížení zakmenění v NP Podyjí. Foto: J. Leugner

Malá bezlesí uvnitř lesních komplexů

Rýchorské horské louky KRNAP. Foto: J. Leugner

Pastva v lesích (včetně jejího vztahu k současným vysokým stavům spárkaté zvěře)

Pastva v lesích CHKO Bílé Karpaty. Foto: D. Kacálek